

Çocuk Suçluluğunun Önlenmesine Yönelik Okul-Dışı Faaliyetler Hakkında Çocuk Polislinin Görüşleri

Hakan ÖNGÖREN¹

Öz: Bu çalışmada amaç çocuk suçluluğunun önlenmesine yönelik gerçekleştirilebilecek okul-dışı faaliyetler hakkında çocuk polislinin görüşlerinin ne şekilde olduğunu incelemektir. Nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (fenomenoloji) modelle desenlenmiş olan araştırmanın katılımcı grubunu Diyarbakır İl Emniyet Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürlüğünde görev yapmakta olan 9 polis memuru oluşturmuş, katılımcılara yarı-yapılandırılmış görüşme formu yönlendirilmiş ve yazılı cevaplar alınarak veriler toplanılmıştır. Araştırma verileri betimsel analiz tekniği ile çözümlenmiştir. Buna göre çocukların suça sürüklenmelerinde etkili olan okul-dışı faktörlerin sosyal çevre, aile ve sosyal medya olmak üzere üç farklı kategoride yer aldığına dair görüşler ortaya çıkmıştır. Çocuk polislerinin ifadelerine göre sanatsal ve sportif faaliyetler ile bilgi-beceri alan faaliyetleri çocukların suça sürüklenmesinin önlenmesinde etkili olan okul-dışı faaliyetlerdendir. Emniyet Genel Müdürlüğü'nün çocuk suçluluğunun önlenmesi konusunda yapması gereken hususların başında kurumlar arası iletişimin artırılması, proje ve uygulama çalışmalarının geliştirilmesi ve okullarda seminerlerin düzenlenmesi geldiğini belirtmişlerdir.

Anahtar Sözcükler: Çocuk Polisi, Çocuk Suçluluğu, Okul-Dışı Faaliyetler

Opinions of the Juvenile Police on Out-of-School Activities Prevention of Juvenile Delinquency

Abstract: The aim of this study is to investigate the views of the juvenile police on the out-of-school activities that can be carried out to prevent juvenile delinquency. The participant group of the study, which was designed using the phenomenological model of qualitative research methods, consisted of 9 police officers working in the Juvenile Department of Diyarbakir Police. A semi-structured interview form was given to the participants and data was collected by taking written answers. The research data was analysed using the descriptive analysis technique. According to this, the opinions emerged that the extra-curricular factors that are effective in getting children involved in crime are in three different categories: social environment, family and social media. According to the juvenile police officers, out-of-school activities that are effective in preventing children from getting involved in crime include artistic and sporting activities and activities in the field of knowledge and skills. They stated that the main things that the General Directorate of Security should do to prevent juvenile delinquency are to increase communication between institutions, develop project and application studies and organised seminars in schools.

Keywords: Juvenile Police, Juvenile Delinquency, Out-Of-School Activities

Bir kişinin hukukun belirlediği normlara aykırı bir davranış sergilemesi durumunu ifade eden suç kavramı evrensel bir olgu olmakla birlikte insanlık tarihi kadar eskiye dayanmakta ve tek bir etkene dayalı açıklanamayacak kadar kompleks bir yapıya sahiptir (Bal, 2004; Siegel, 2010). Hukuk açısından suç hem bireyler hem de toplum için zararlı olan, yasanın suç saydığı ve sonucunda yaptırım gerektiren eylemler veya eylemsizliklerdir. Sosyologlar suçu evrensel bir olgu olarak tanımlamakta ve toplumun değer düzenine aykırı bir şekilde ortaya çıkan eylemler olarak tanımlamaktadır. Suç bilimciler ise suçu, psikolojik, sosyo-ekonomik vb. çok etkenli sapma davranışı olarak tanımlamıştır (Acar ve diğerleri, 2015).

Etki etme bakımından suç olgusu, bireyler, toplum ve devlet düzeyinde birçok alanda kendini göstermektedir. Söz konusu etkilerin üstesinden gelmek adına toplumlar, kapsamlı sosyal politikalar ve önleyici stratejiler geliştirmek durumundadır. Nitekim toplum güvenliği ve bireysel hakların korunması adına toplumların düzenlediği kapsamlı sosyal politikalar ve önleyici stratejiler kritik öneme sahip olmakla birlikte günümüz ihtiyaçlarına göre kendini sürekli yenilemektedir. Bu kapsamda özellikle hukuk sistemleri faillerin cezalandırılması ve suçların önlenmesi adına çeşitli mekanizmalar geliştirirken suç bilimciler suçun nedenleri ve önleyici faktörlerin belirlenmesi adına suça sürüklenen/bulaşan (çocuk/yetişkin ve kadın/erkek) kişilerle ilgili çok yönlü çalışmalara ağırlık vermektedir (Sayın ve diğerleri, 2016).

Çocuklar toplumların özel politika uygulaması gereken kesimlerden birisini oluşturmaktadır. Türkiye'nin de çocuk nüfusu açısından önemli bir potansiyele sahip olduğunu varsaydığımızda söz konusu potansiyelin avantaja dönmesi adına erken çocukluk dönemlerinden itibaren etkin çocuk politikaların geliştirilmesi ve özellikle çocuk suçluluğu alanında politikaların hassasiyetle yürütülmesi gerekmektedir (Keskin & Yıldırım, 2023; Zigler ve diğerleri, 1992). Suçun önlenmesi konusunda alınması gereken koruyucu tedbirler yerel ve genel idareciler tarafından düzenlendiğinden karar vericilerin suç bilimi, hukuk, eğitim ve sosyoloji disiplinlerinden ve bu alanlarda istihdam edilen meslek gruplarının görüş ve düşüncelerinden yararlanması kritik öneme sahiptir. Öyle ki bu araştırmada da çocuk suçluluğu ile ilgili ilk müdahale birimlerinden çocuk polislerinin çocuk suçluluğunun önlenmesi konusundan okul dışı faaliyetlerin neler olduğu ile ilgili görüş ve değerlendirmeleri üzerinden durulmuştur.

Çocuk suçluluğunun önlenmesinde ders dışı etkinliklerin rolü gerek sosyal bilgiler eğitimi gerekse de rehberlik ve psikolojik danışmanlık disiplinlerinde kritik öneme sahip bir araştırma alanıdır (Walker & Golly, 1999). Son zamanlarda yapılan çalışmalar, aile, mahalle ve okul temelli risk faktörlerinin çocuklarda anti sosyal davranışların gelişimi üzerindeki, özellikle de okula başlama noktasındaki önemli etkisini vurgulamaktadır (Cunha & Gonçalves, 2017; Öngören ve diğerleri, 2024; Uluğ, 2015). Kötü gözetim, disiplin eksikliği, aile işlev bozukluğu, suç ve şiddete maruz kalma gibi bu risk faktörleri, çocuğun sosyal ve duygusal gelişimi üzerinde zararlı bir etkiye sahip olabilir (Demirkapı, 2014). Bu endişelere cevaben, ders dışı ve okul sonrası programların olumlu gençlik gelişimini teşvik etme ve okuldan ayrılmayı önleme potansiyeline olan ilgi artmaktadır. Öğrenciler tarafından normal okul müfredatı dışında gerçekleştirilen gelişimsel faaliyetler olarak tanımlanan ders dışı faaliyetlerin (İpek, 2010), okula bağlılık, sosyal yeterlilik, akranlar ve yetişkinlerle olumlu ilişkiler gibi gelişimsel davranışların kazanılmasını teşvik ettiği görülmektedir (Foneris ve diğerleri, 2015). Bu faaliyetler genellikle düzenli katılım programları, yetişkin gözetimi ve rehberliği, beceri geliştirme fırsatları ve açık geri bildirim gibi olumlu gençlik gelişimiyle doğrudan bağlantılı özellikleri paylaşmaktadır.

Çocuk suçluluğunun önlenmesinde okul-dışı faaliyetlerin önemi büyüktür. Bu tür faaliyetler, çocukların sosyalleşmelerine, olumlu beceriler kazanmalarına ve sağlıklı bir çevrede gelişmelerine yardımcı olmaktadır. Özellikle sosyal becerileri geliştirmeye yönelik yapılacak olan boş zaman faaliyetleri (rekreatif spor ve sanat etkinlikleri), empati geliştirme ve sosyal sorumluluk bilinci oluşturmaya yönelik yapılacak olan gönüllülük ve sosyal hizmetler, yarışmalar ve kamp programları, çocukların kendilerini ifade etmeleri ve kişisel becerilerini geliştirmeleri için kurulacak olan hobi ve ilgi grupları ve doğa etkinlikleri gibi aktiviteler önemli okul-dışı etkinliklerdendir (İpek, 2010; Uluğ, 2015; Yaman & Arslan, 2009). Bu tür etkinlikler, çocukların sosyal, duygusal ve bilişsel gelişimlerine katkıda bulunarak suçlu davranışların önlenmesine yardımcı olabilmektedir.

Sonuç olarak, okul dışı etkinlikler, çocukların sosyal ve duygusal gelişimlerine önemli katkılarda

bulunur. Bu etkinlikler, çocukların sağlıklı sosyal ilişkiler kurmalarını, duygusal zekalarını geliştirmelerini ve genel olarak daha dengeli bireyler haline gelmelerini sağlayarak sosyal bilgiler eğitiminde yer alan etkin vatandaşlık profili oluşturma amacına da hizmet etmektedir. Bu nedenle, çocukların okul dışı etkinliklere katılımları teşvik edilmeli ve desteklenmelidir. Etkili bir şekilde düzenlendiğinde, bu aktiviteler, çocukların suç davranışlarına yönelme olasılıklarını önemli ölçüde azaltabilir.

Polis Perspektifinden Çocuk Suçluluğunun Önlenmesi

Güvenlik birimlerinin (polis ve jandarma) çocuk suçluluğu alanında ilk müdahale birimi olmaları onların çocuk suçluluğuna olan yaklaşımlarını da etkilemektedir. 2001 yılında Bakanlık onayı ile tüm il emniyet müdürlüklerinde “Çocuk Şube Müdürlükleri” kurulmuş ve artık “Çocuk Polisi” tanımı ortaya çıkmıştır. Buna göre 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu gereğince 18 yaş altı kişilerin suça karışma durumlarında ilk müdahale birimi olan çocuk polisleri suça sürüklenen veya mağdur olan çocukların adli işlemlerinin takibinde görevlendirilmiştir. Bundan sonraki süreçte ise çocuk suçluluğunun yönetimi, çocuk suçluluğunun önlenmesi hakkında yapılabilecekler ve çocuk koruma politikaları önemli bir konu alanı haline gelmiştir. Nitekim daha sonrasında tüm illerde suça sürüklenen çocuk vakalarında Adalet Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Millî Eğitim Bakanlığının çok sayıda kurum ve kuruluşla birlikte sürecin idaresinde yer aldıkları görülmektedir. Öyle ki çocukların korunması ve suça sürüklenmelerinin önlenmesi konusu meselenin çok boyutlu yapısı nedeniyle bütünsel bir yönetim anlayışını mecburi kılmıştır.

Çocuk suçluluğunun önlenmesi ile ilgili genel değerlendirmelere bakıldığında genellikle akademik çevrelerce yapılan çalışmaların mağdur ve suça sürüklenen çocuklar üzerinde araştırmaların yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmaların alana katkı sunduğu varsayılmakla birlikte çocuk suçluluğuna ilk müdahale birimlerinden olan çocuk polislerinin çocuk suçluluğuna yönelik bakış açılarının bilinmesi de önem arz etmektedir. Çocuk suçluluğu hakkında çocuk polislerinin görüşleri konusundan yapılan araştırmalar incelendiğinde; Öntaş (2006) çocuk şubenin kurulması hakkında polislerin olumlu görüş belirttiğini ifade ederek polis merkezlerinde görev yapan polislerin adli süreç ve çocuk hakları hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığını ifade etmiştir. Yaman ve Ayar (2009) okul polisliği hakkında polis görüşleri üzerine yaptığı araştırmada okul polisliği uygulamasının çocuk suçluluğunu önleme konusunda kritik öneme sahip olduğunu ve okul güvenliğinin daha etkin olarak sağlanması için millî eğitim bakanlığına, okul yönetimine, öğretmenlere, ebeveynlere, öğrencilere ve emniyet müdürlüğüne önemli görevler düştüğünü ifade etmiştir. Çocukların suça sürüklenme nedenleri ve alınması gereken önlemler hakkında polis görüşlerinin ne şekilde olduğuna yönelik yapılan ilk çalışma Öngören ve Katılmış'ın (2021) araştırmasıdır. Buna göre çocukları suça iten neden ve alınması gerekenler önlemler hakkında çocuk polislerinin görüşleri üzerinde durulmuş ve çocukların suça sürüklenmelerinde kişilik gelişiminin sağlıklı tamamlanmaması, sosyo-ekonomik ortam ve toplumsal statünün olumsuz etkisi ve ailenin olumsuz rol model olmasının önemli etkide bulunduğu ifade edilmiştir. Çocuk polisleri çocuk suçluluğunun önlenmesine yönelik olarak ise ailelerin çocukla ilgi ve iletişimini iyi sağlamasının önemli bir yer sahip olduğunu ve çocuklarla ilgili yasal düzenlemelerin yeterli olduğunu ifade etmişlerdir.

Ülkemiz dışında yapılan araştırmalara bakıldığında Simpson (1966) İngiliz polisinin gençlerin suça sürüklenmelerinde uyuşturucu kullanmanın çok etkili olduğu özellikle gençler arasında uyumsuzluğun kendilerini suça sürüklemeye önemli etken olduğunu düşündüklerini ifade etmiştir. Kraus ve Hasleton (1982) da polisin düşüncesine göre gençlerin suça sürüklenmelerinde ailelerden kaynaklı yaşadıkları yalnızlık duygusunun etkili olduğunu ve ailelerin çocuklarla ilgi göstermesine paralel suça bulaşma ihtimallerinin azaldığını ifade etmiştir. Wolcott (2005) araştırmasında Amerikan polisine göre çocukların çocuk mahkemeleri kurulmadan önce suç kayıtlarının daha az düzeyde olduğunu ifade ederek çocuk mahkemelerinin kurulmasından sonraki süreçte polise tanınan yasal yetkilerle birlikte çocuk suçluluğuna müdahalenin arttığını belirtmiştir. Görgen ve diğerleri (2013) araştırmasında Sloven polisinin çocuk suçluluğunun en önemli kaynağının uyuşturucu kullanımı, akran zorbalığı ve sosyo-ekonomik eşitsizlik olduğunu düşündüğünü ifade ederek suçun önlenmesinde sosyo-politik önlemlerin alınmasının vazgeçilmez olduğunu belirtmiştir. Kovács (2015) araştırmasında Macar polisinin düşüncesine göre çocuk suçluluğunda özellikle

çocuk fuhşunun gittikçe artmaya başladığını ve bunun önlenmesinde hükümetin uygulayacağı önleme programları ve ebeveynlerin çocuklara yakın ilgi göstermesi gibi etkenlerin önemli olduğunu ifade etmiştir. Cunha ve Gonçalves (2017) Portekiz polislerinin çocuk suçluluğuna yönelik algılarını araştırmış ve polislerin çocuk suçluluğunun artmasında ailenin sosyo-ekonomik yapısının etkili olduğunu ve suçun önlenmesi adına çocukların sosyalleşmesi ve ailelerin çocuklarına güvenli gelecek sunmaları gerektiğini ifade etmiştir.

Günümüzde çocuk suçluluğunun artış göstermesi, sosyal yaşam ve toplumsal düzen üzerinde olumsuz etkiler oluşturmaktadır. Bu bakımdan sorunun tespiti, teşhisi ve çözüm yollarının sunulması konusunda akademik çevrelere ve koruyucu tedbirlerin alınması aşamasında da yerel ve genel idarecilere önemli sorumluluklar düşmektedir. Çocuk suçluluğu ile ilgili araştırmalara bakıldığında genel itibariyle risk ve koruyucu faktörler üzerinde durulduğu risk faktörlerinin tespiti ve bertaraf edilmesi, koruyucu ve kollayıcı faktörlerin tespiti ve hayata geçirilmesine yönelik çalışmalar (Çopur & Taşdemir, 2015; Ergenç & Aydın, 2009; Erkan & Erdoğan, 2006; Gottfredson ve diğerleri, 1991; Özalp, 2024; Sander, 2012) önemsenmektedir. Nitekim çocuk suçluluğunun nedenleri çeşitlilik göstermekte ve söz konusu nedenler incelendiğinde ise çocukların davranış şekilleri ve karakteristik özellikleri başat unsurlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu kapsamda ele alındığında çocuk suçluluğunun önlenmesi hem okul içinde hem de okul dışında gerçekleştirilen faaliyetlerle mümkün görünmektedir. Özellikle okul dışı faaliyetler, çocukların sosyal becerilerini geliştirmelerine, olumlu alışkanlıklar kazanmalarına ve riskli davranışlardan kaçınmalarına yardımcı olabilmektedir. Bu çalışmada da amaç çocuk suçluluğunun önlenmesine yönelik gerçekleştirilebilecek okul-dışı faaliyetler hakkında çocuk polislerinin görüşlerinin ne şekilde olduğunu incelemektir. Öyle ki çocuk suçluluğunda ilk müdahale birimlerinden olan çocuk polislerinin çocuklara yönelik gerçekleştirilebilecek okul-dışı faaliyetlerin neler olabileceği ve ne şekilde olması gerektiği ile ilgili görüşleri önem arz etmektedir.

Bu kapsamda araştırma soruları geliştirilmiştir. Buna göre araştırma soruları şu şekildedir;

1. Çocuk polislerinin çocuk suçluluğunun ortaya çıkmasında okul-dışı faktörlerin etkisi hakkındaki düşünceleri ne şekildedir?
2. Çocuk polisleri Emniyet Genel Müdürlüğü'nün çocuk suçluluğunun önlenmesine yönelik mevcut durumu hakkındaki değerlendirmeleri nasıldır?
3. Okul-dışı faaliyetlerin çocuk suçluluğunun önlenmesindeki rolü hakkında çocuk polislerinin düşüncesi ne şekildedir?

Yöntem

Bu araştırma nitel çalışma olarak tasarlanmıştır. Araştırmada, çocuk polislerinin görüşleri baz alınarak çocuk suçluluğunun önlenmesine yönelik okul-dışı faaliyetleri hakkında değerlendirmelerinin ne şekilde olduğunu anlaşılması amaçlandığı için nitel araştırma tekniklerinden olgubilim (fenomenolojik) modeli uygulanmıştır. Olgubilim araştırmalarında bireylerin herhangi bir olay hakkındaki deneyimlerinin belirlenmesi en temel noktadır (Creswell, 2011). Bununla birlikte olgubilim deseni bireylerin deneyimlerini sadece bir olgu ile sınırlandırmakta ve olgu üzerindeki deneyimlerine odaklanmaktadır (Gliner ve diğerleri, 2015; Yıldırım & Şimşek, 2013). Olgubilim (fenomonolojik) araştırmalarda veri toplama işlemi gözlemler, belgeler ve çeşitli görüşmelerle (yapılandırılmış ve yarı yapılandırılmış) gerçekleştirilmektedir (Creswell & Poth, 2016; Yıldırım & Şimşek, 2013).

Araştırma Grubu

Araştırma grubunun tespit edilmesinde; araştırmacıların katılımcı grubu mesleki yönden tanıyor olması, katılımcı grubun çocuk suçluluğu ile ilgili belirli bir akademik bilgisinin ve ilgisinin olduğunun bilinmesi ve katılımcı grubunun mesleki açıdan belirli bir tecrübeye sahip olması araştırmacılar tarafından oluşturulan ölçütler olarak sıralanmıştır. Bu durumu fenomen tecrübesi olarak ifade eden Baş ve Akturan (2008) araştırılan konunun içerisinde rol/görev alan kişilerin elde ettikleri deneyimler araştırılan konunun aydınlatılması konusunda önemli değer teşkil ettiğini de belirtmiştir. Buna göre araştırmanın katılımcı grubunu Diyarbakır Çocuk Şube Müdürlüğünde görev yapmakta olan polis memurları (çocuk polisi)

oluşturmaktadır. Bu bağlamda araştırma evrenini oluşturan Diyarbakır Çocuk Şube Müdürlüğünde araştırmanın yürütüldüğü dönemde toplam 75 polis memuru (çocuk polisi) görev yapmaktadır. Araştırma katılımcılarına ait demografik bilgiler Tablo 1’de düzenlenmiştir.

Tablo 1. Katılımcılara Ait Tanımlayıcı Bilgiler

Sıra	Kod	Cinsiyet	Yaş	Mezuniyet Programı	Kıdem
1.	E1	Erkek	44	Beden Eğitim Öğretmenliği	16 yıl
2.	E2	Erkek	35	İktisat	15 yıl
3.	E3	Erkek	35	İşletme	15 yıl
4.	E4	Erkek	35	Biyoloji	10 yıl
5.	E5	Erkek	34	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	10 yıl
6.	E6	Erkek	34	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	9 yıl
7.	K1	Kadın	34	Türkçe Öğretmenliği	9 yıl
8.	K2	Kadın	34	Edebiyat	8 yıl
9.	K3	Kadın	29	Fen Bilgisi Öğretmenliği	6 yıl

Yukarıda düzenlenen tablo 1’deki verilere göre katılımcı grubunun; 6 erkek ve 3 kadından oluştuğu, 34,8 yaş ortalamasında olduğu ve mesleki kıdemlerinin ortalama 10,8 yıl olduğu görülmektedir. Bu kapsamda fenomen tecrübesinden yola çıkarak katılımcıların eğitim fakültesi ve pedagojik formasyon ihtisasının bulunmasına dikkat edilmeye çalışılmıştır. Buna göre katılımcıların mezun olunan üniversite programlarına bakıldığında ise 5 katılımcının eğitim fakültesi mezunu olduğu anlaşılmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri, daha önce araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla yapılan görüşmelerden sağlanmıştır. Söz konusu yarı yapılandırılmış görüşme formundaki soruların oluşturulması maksadıyla da çocuk suçluluğu ile ilgili yapılan araştırma makaleleri (Akduman ve diğerleri, 2007; Ayaz ve diğerleri, 2012; Calabrese & Adams, 1990; Chung & Elias, 1996; Çabuk, 2022; Farrington, 1994; Öngören & Katılmış, 2021; Yavuzer, 2001) incelenmiştir. Araştırma sorularının hazırlanması için yapılan literatür taraması tamamlandıktan sonra Bogdan ve Biklen (1997) ve Patton’un (1987) belirttiği gibi soruların kolay anlaşılabilir, konu odaklı, açık uçlu, yönlendirmeden uzak ve mantıklı düzen içerisinde olmasına dikkat edilmiştir. Veriler arasındaki uyumu ölçümlemek amacıyla MAXQDA 2024 programı kullanılmış söz konusu veriler arasında uyumun %95 düzeyinde olduğu saptanmıştır. Uyum indeksi ile beraber öne çıkan kodlar katılımcılara gösterilerek öne sürdükleri değerlendirmelerle uygun olup olmadığına dair görüş alınmış söz konusu işlemler tamamlandıktan sonra da yarı yapılandırılmış sorularına son şekli verilmiştir. Buna göre araştırma soruları aşağıdaki gibi şekillenmiştir;

1. Çocukların suça sürüklenmesinde bireysel, çevresel ve ailesel faktörlerden hangisi daha çok etkilidir? Neden?
2. Çocukların suça sürüklenmesinde okul iklimi ve sosyal/toplumsal yapı ne tür etkide bulunmaktadır? Nedenleriyle birlikte açıklayınız?
3. Çocukları suça iten nedenler karşısında alınması gereken önlemlerden yasal düzenlemeler yeterli midir?
4. Çocukları suça iten nedenler karşısında alınması gereken önlemlerden ailelerin alabileceği önlemler hakkındaki düşünceniz nedir?
5. Çocukların suça sürüklenmesi konusunda alınan koruyucu tedbirler hakkında düşünceleriniz nelerdir. Söz konusu tedbirler yeterli midir?
6. Çocukları suça iten nedenler karşısında alınması gereken önlemlerden Millî Eğitim Bakanlığının ve İçişleri Bakanlığının alabileceği önlemler, düzenlemeler hakkındaki düşünceniz nedir?
7. Sosyal bilgiler ders programında çocukların suça sürüklenmesi ile ilgili önleyici bilgi, beceri ve kazanımlar yer almakta mıdır? Neler yapılabilir?

Verilerin Analizi

Bu araştırmada veriler nitel analiz süreçlerinden geçeceği için öncelikle fenomen (olgu) tanımlaması yapılmış ve verilerin toplanması için yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuştur. Daha sonrasında veri toplama işlemleri gerçekleştirilmiş bu süreci verilerin analizi, yorumlanması ve raporlaştırılması (Johnson & Christensen, 2004) takip etmiştir. Bilimsel çalışmalarda özellikle nitel verileri açıklayabilecek olan tema ve kavramları elde edebilmek için içerik analizi tekniği sıklıkla kullanılmakta olduğundan (Mayring, 2015) bu araştırmada da veriler içerik analizi tekniğine göre analiz edilmiştir. Buna göre veriler içerik analizi tekniğine göre kod, kategori ve temalara ayrılarak yorumlanmış bu süreçte MAXQDA 26 programından yararlanılmıştır. Kodlamalar arasındaki farklılık durumu ortaya çıkması durumunda ise araştırmacı yazarlar bir araya gelerek ortak karara varılmıştır. Araştırma verilerinin sınıflandırılması ve doğrudan alıntılarının sunulması adına katılımcılara sıralı kod numarası (E1...K1...) verilmiştir (Yıldırım & Şimşek, 2013).

Bulgular

Çocuk Suçluluğunun Ortaya Çıkmasında Okul-Dışı Faktörlerin Etkisi Hakkında Çocuk Polislerinin Düşünceleri

Bu bölümde araştırma bulgularını ve doğrudan alıntılarla ilgili verileri gösteren kategorik tablo ve kod haritası düzenlenmiştir.

Tablo 2. Çocukların Suça Sürüklenmesinden Etkili Olan Okul-Dışı Faktörler

Kategori	Alt Kategoriler	f	Katılımcılar
Sosyal Çevre	Akran zorbalığı	5	E1, E3, E5, K1, K2
	Suç potansiyelli bireylerle yakınlık	4	E3, E5, K2, K3
	Kültürel çatışma	3	E6, K1, K2
	Toplumsal ahlaki çöküntü	2	K2, K3
	Olumsuz rol model	5	E2, E4, E6, K2, K3
Aile	İlgisizlik	3	E4, K1, K2
	Aile içi şiddet	3	E6, K1, K2
	Ekonomik yoksulluk	2	E6, K2
Sosyal Medya	Kontrolsüz kullanım	4	E2, E4, E5, E6

Tablo 2’de verilen bulgulardan da anlaşılabileceği gibi katılımcılar çocukların suça sürüklenmesinde etkili olan okul dışı faktörlerin; akran zorbalığı, suç potansiyelli bireylerle kurulan yakınlık, olumsuz rol model olma ve sosyal medyanın kontrolsüz kullanımının etkili olduğunu ifade etmişlerdir.

Konuyla ilgili olarak E3, sosyal çevre faktörlerinden akran zorbalığının çocukların suça sürüklenmesinde etkili olduğunu belirtmiştir. Buna göre katılımcı E3’ün görüşme dökümünden doğrudan alınan ifade örneği şöyledir;

“...çocukların suça sürüklenmesinde okul dışı faktörler şu şekildedir; yaşamış olduğu çevre, ailesindeki suç işlemiş şahısların veya internet kafe vb. sosyal alanlarda kötü niyetli şahıslarla tanışıp arkadaşlık kurmaları ve bu şahısların zamanla çocuk üzerinde oluşturduğu zorbalık yani akran zorbalığının etkili olduğunu düşünüyorum...”

Katılımcı K2, sosyal çevre faktörlerinden suç potansiyeli yüksek bireylerle yakınlık kurmanın çocukların suça sürüklenmesinde etkili olduğunu belirtmiştir. Buna göre katılımcı K2’nin görüşme dökümünden doğrudan alınan ifade örneği şöyledir;

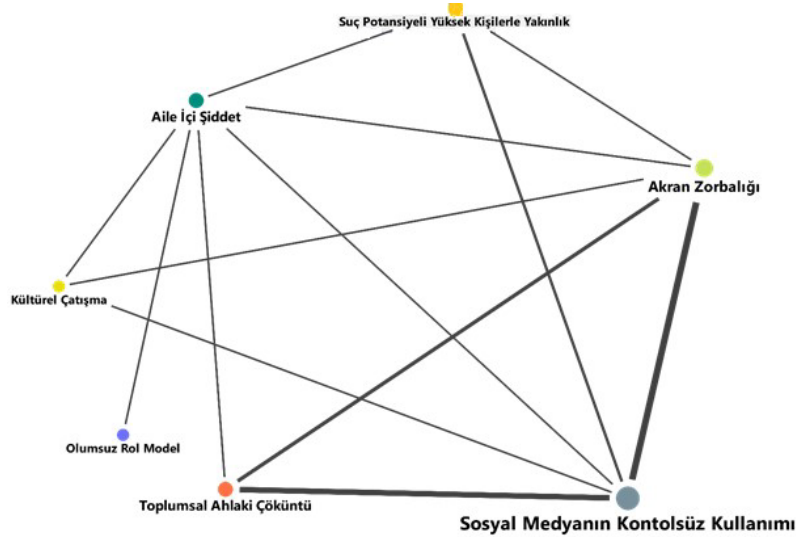
“...çocukların büyüme dönemlerinde ailelerini ve yakın çevredekileri rol-model aldıkları şüphesizdir. Bu durumda yaşanabilecek olumsuz durumlar için dikkatli olmak gerekir. Bu sebeple okul çağında farklı kültürlerde yetişmiş öğrenciler arası çatışma suça sürüklenme konusunda etkili olmaktadır. Bundan dolayı da suç potansiyeli yüksek olan kişilerle kurulan yakınlık çocuğun suça sürüklenmesinde önemli bir ön ayak oluyor...”

Katılımcı K3, aile faktörlerinden olumsuz rol model almanın çocukların suça sürüklenmesinde etkili olduğunu belirtmiştir. Buna göre katılımcı K3’ün görüşme dökümünden doğrudan alınan ifade örneği şöyledir;

“...çocuğun yaşadığı aile ortamı, hane halkının çocuğa aşılamış olduğu ahlaki değerler, çocuğun yaşadığı muhit, mahalle, çevre vs. ortamlarının etkisi ve o ortamda yaşayan insanların ahlaki durumları, suça bulaşma durumları ve suç eğilimleri çocukların suça sürüklenmeleri konusunda önemli derece olumsuz rol model almalarına neden olmakta...”

Katılımcı E4, sosyal medya faktörlerinden kontrolsüz sosyal medya kullanıcısı olmanın çocukların suça sürüklenmesinde etkili olduğunu belirtmiştir. Buna göre katılımcı E4’ün görüşme dökümünden doğrudan alınan ifade örneği şöyledir;

“...Okul dışı faktörler ailenin gelir durumu özellikle Doğu illerimizde maddi sıkıntı çeken ailelerin çocukları suça eğilim göstermektedir, ailenin öğrenim durumu ailenin çocuklarıyla yeterli miktarda vakit geçirmemesi, çocuğun arkadaş çevresi ve sosyal medya mecralarında suça özendirme ve çevresindekilerle rekabette olması ve nihayetinde de sosyal medyanın ölçsüz bir şekilde kullanılması olarak şekillendirebiliriz...”

Şekil 1. Okul-dışı faktörlerin etkisi ile ilgili kod haritası

Çocuk polislerinin çocuk suçluluğunun ortaya çıkması konusunda okul-dışı faktörlerin etkisi ile ilgili görüşleri; sosyal çevre, aile ve sosyal medya şeklinde üç farklı kategoride düzenlenmiştir (Tablo 2). Yukarıdaki kod haritasına göre, çocuk suçluluğunda en önemli faktörlerin ‘sosyal medyanın kontrolsüz kullanımı’ ve ‘akran zorbalığı’ olduğu görülmektedir (Şekil 1).

Emniyet Genel Müdürlüğünün Çocuk Suçluluğunun Önlenmesine Yönelik Mevcut Durumu Hakkında Çocuk Polislerinin Değerlendirmeleri

Bu bölümde araştırma bulgularını ve doğrudan alıntılarla ilgili verileri gösteren kategorik tablo ve kod haritası düzenlenmiştir.

Tablo 3. Emniyet Genel Müdürlüğünün Çocuk Suçluluğunun Önlenmesi Konusundaki Motivasyonuna Yönelik Değerlendirmeler

Kategori	Alt Kategori	f	Katılımcılar
Tavsiyeler	Kurumlar arası iletişim artırılmalı	6	E1, E4, E5, E6, K2, K3
	Proje ve uygulama çalışmalar geliştirilmelidir	5	E4, E5, E6, K1, K3
	Okullarda seminerler düzenlenmeli	4	E4, E5, K2, K3
	Çözüm odaklı okul takibi yapılmalı	3	E4, E5, K2
	Risk analiz belirlenmeli	2	E1, E6
Sorunlar	Uygulamalar yetersiz ve etkisiz	2	E2, K3
	Hiyerarşi düzeni	1	E6

Tablo 3’te verilen bulgulardan da anlaşılabileceği gibi katılımcılar Emniyet Genel Müdürlüğünün çocuk suçluluğunun önlenmesi konusunda yapması gerektiği önemli hususların başında kurumlar arası iletişimin artırılması, proje ve uygulama çalışmalarının geliştirilmesi ve okullarda seminerlerin düzenlenmesi geldiğini ifade etmişlerdir. Emniyet Genel Müdürlüğünün çocuk suçluluğunun önlenmesi konusundaki yaşadıkları sorunlar ise uygulamaların yetersiz ve etkisiz kalması ve hiyerarşi düzeninin varlığı olduğunu belirtmişlerdir.

Konuyla ilgili olarak E4, Emniyet Genel Müdürlüğü'nün çocuk suçluluğunun önlenmesi konusundaki mevcut durum hakkında kurumlar arası iletişimin geliştirilmesi şeklinde tavsiyede bulunmuştur. Buna göre katılımcı E4'ün görüşme dökümünden doğrudan alınan ifade örneği şöyledir;

"...çocuklarımızı iyi birey olarak yetiştirmeye yönelik projelerin artırılması ve çocukların daha aktif olarak katılacağı projeler desteklenmeli çocuklara kendilerini kanıtlama olanağı sağlanmalı ve özgüvenleri artırılarak hayatta başarılı olabileceklerini gösterecek etkinlikler düzenlemelidir. Bunun için kurumlar arası iletişimin güçlü olması ve çözüm odaklı yeni proje ve çalışmalara ağırlık verilmesi gerekmektedir diye düşünüyorum..."

Katılımcı E2, Emniyet Genel Müdürlüğü'nün çocuk suçluluğunun önlenmesi konusundaki mevcut durum hakkında proje ve uygulama çalışmalarının geliştirilmesi şeklinde tavsiyede bulunmuştur. Buna göre katılımcı E2'nin görüşme dökümünden doğrudan alınan ifade örneği şöyledir;

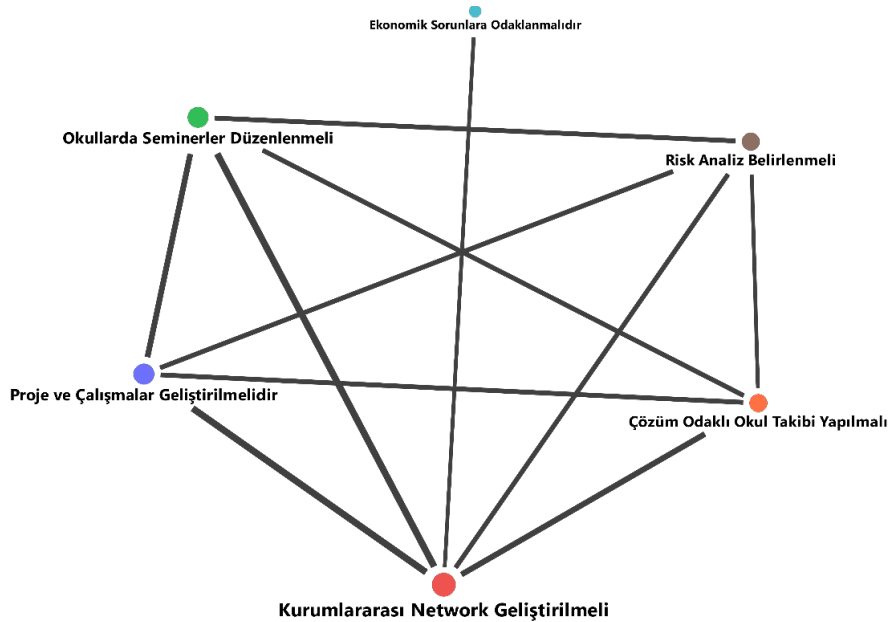
"...yapılan projelerin yetersiz olduğunu, söz konusu uygulanacak olan proje ve çalışmaların geliştirilmesi gerektiğini daha çok kitleye hitap etmesi ve gençleri bu projelere çekmek için medyanın da etkinliğinin kullanılmasını öneririm. Gerek sosyal medya gerek ulusal kanallarla bu projelerin desteklenmesi ve gençleri teşvik etmek için ödüllerin verilmesini öneririm..."

Katılımcı K2, Emniyet Genel Müdürlüğü'nün çocuk suçluluğunun önlenmesi konusundaki mevcut durum hakkında okullarda seminerler düzenlenmesi şeklinde tavsiyede bulunmuştur. Buna göre katılımcı K2'nin görüşme dökümünden doğrudan alınan ifade örneği şöyledir;

"...örneğin Diyarbakır'da Çocuk Şubenin çocuklara özellikle katalog suçlarlar mücadele konusunda ilimize getirdiği Narko-Tır uyuşturucu kullanımının azalması konusunda ciddi katkı sunmuştur. Ayrıca İstanbul'da TDP polislerinin okullarda cinsel saldırı ve uyuşturucu kullanımı konusunda yapmış oldukları bilgilendirme seminerleri yapılması ve ilgili birimlerce takibinin yapılması çok yararlı olmuştur..."

Konuyla ilgili olarak K3 ise Emniyet Genel Müdürlüğü'nün çocuk suçluluğunun önlenmesi konusundaki mevcut durum hakkında uygulamaların yetersiz ve etkisiz kaldığı şeklinde tavsiyede bulunmuştur. Buna göre katılımcı K3'ün görüşme dökümünden doğrudan alınan ifade örneği şöyledir;

"...EGM'nin diğer kurumlarla ortaklaşa yaptığı uygulamalar çocukların yaşına, fiziksel, bilişsel, sosyal durumlarına göre özel muameleyle tabi tutulması, çocukların her durumda yararının gözetilmesi ve korunması, suça sürüklenen çocukların bu durumdan en az zararlarla çıkması, bakım, sağlık, danışma gibi tedbirlerin alınmasında aracı olması gerekmektedir. Söz konusu uygulamalar bu haliyle yetersiz ve etkisiz kalmakta. Bu uygulamaların yanında yine EGM'nin birimleri tarafından çocuklarla yapılan etkinlik, gezi, seminer, konferans ve gösteri gibi uygulamaların çocukların polise bakış açısını yumuşattığı, polisleri karşı ön yargının kırıldığı çocukların polis görünce korku ile değil sevgi ile yaklaştığı göz önünde bulundurulursa bu uygulamaların artırılması ve devamlılığını tavsiye ederim..."

Şekil 2. Mevcut durumu hakkında kod haritası

Emniyet Genel Müdürlüğü'nün çocuk suçluluğunu önlenmesi konusunda mevcut motivasyonu hakkında çocuk polislerinin görüş ve önerileri de tavsiyeler ve sorunlar şeklinde iki farklı kategoride

düzenlenmiştir (Tablo 3). Yukarıdaki kod haritasına göre, Emniyet Genel Müdürlüğü'nün çocuk suçluluğunu önlenmesi konusunda mevcut motivasyonu hakkında “kurumlar arası iletişim artırılmalı” ve ‘proje ve uygulama çalışmalar geliştirilmelidir’ şeklinde ifadelerin yer aldığı görülmektedir (Şekil 2).

Çocuk Polislerinin Çocukların Suça Sürüklenmesinin Önlenmesi Konusunda Yapılacak Okul-Dışı Faaliyetler Hakkındaki Görüşleri

Bu bölümde araştırma bulgularını ve doğrudan alıntılarla ilgili verileri gösteren kategorik tablo ve kod haritası düzenlenmiştir.

Tablo 4. Çocukların Suça Sürüklenmelerinin Önlenmesinde Yapılması Gereken Faaliyetler

Kategori	Alt Kategori	f	Katılımcı
Kurumsal Aktiviteler	Sanatsal ve sportif faaliyetler	7	E2, E3, E4, E5, E6, K2, K3
	Aile destekli programlar	4	E4, E6, K1, K3
	Sosyal sorumluluk projeleri	4	E1, E5, E4, K3
	Bilgi-beceri alan faaliyetleri	4	E3, E4, K2, K3
Bireysel Aktiviteler	Akranlarıyla sosyal faaliyetler	3	E6, K1, K3
	Aktif Rol model faaliyetleri	1	E6

Tablo 4’te verilen bulgulardan da anlaşılabilceği gibi katılımcılar çocukların suça sürüklenmesinin önlenmesinde etkili olan okul-dışı faaliyetlerin; sanatsal ve sportif faaliyetler ve bilgi-beceri alan faaliyetlerin etkili olduğunu ifade etmişlerdir.

Konuyla ilgili olarak E5, kurumsal aktivitelerden sanatsal ve sportif faaliyetlerin çocukların suça sürüklenmesinin önlenmesinde etkili olduğunu belirtmiştir. Buna göre katılımcı E5’in görüşme dökümünden doğrudan alınan ifade örneği şöyledir;

“...bana göre çocukların suça sürüklenmelerinin önlenmesi konusunda özellikle okul dışında yapacakları birçok etkinlik bulunmaktadır. Daha önce değinildiği gibi doğru kişilerle ve doğru zamanlamalarda yapılacak olan tüm sosyal etkinlik, tiyatro, sinema, gezi, sportif faaliyetler çocukların suça sürüklenmelerinin önlenmesinde ciddi etkiye sahip olacaktır. Bunun yanında çocukların çeşitli kurum ve kuruluşların düzenledikleri sosyal aktivitelere katılım göstermesi gerek kişisel gelişim gerekse de suça bulaşma riskini azalttığı için faydalı olacaktır...”

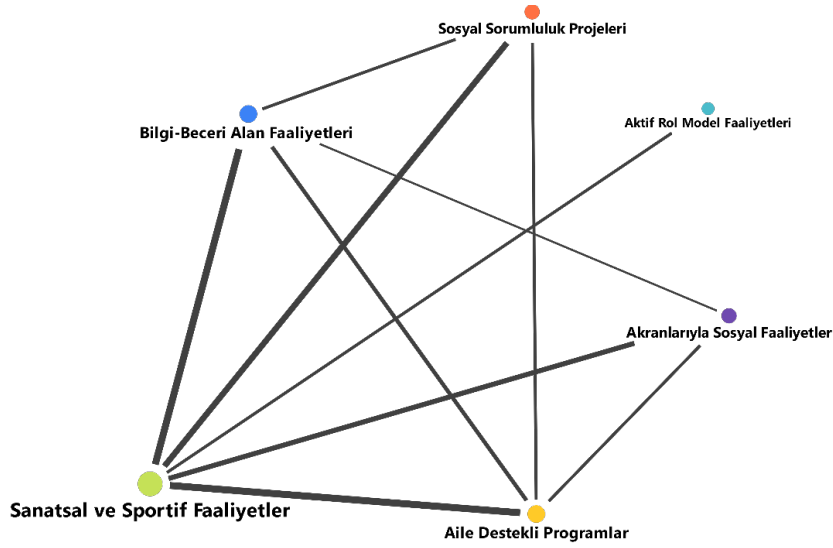
Katılımcı K1, kurumsal aktivitelerden aile destekli sosyal programların düzenlenmesinin çocukların suça sürüklenmesinin önlenmesinde etkili olduğunu belirtmiştir. Buna göre katılımcı K1’in görüşme dökümünden doğrudan alınan ifade örneği şöyledir;

“...çeşitli kamu kurumlarının sosyal hizmetler programlarını açarak çocuklara aileler üzerinden ulaşım sağlayıp yeterli maddi imkanların sağlanması, ailelerin çocukları ile yakından ilgilenmesi, çocukların benlik aidiyetlerinin geliştirilmesinin sağlanması, arkadaş çevresinin düzgün kişilerden seçilmesine yardım edilmesi, yakın çevrenin kötü ortamlarından çocukların uzak tutulması...”

Katılımcı K2, bireysel aktivitelerden bilgi-beceri alan faaliyetlerinin çocukların suça sürüklenmesinin önlenmesinde etkili olduğunu belirtmiştir. Buna göre katılımcı K2’nin görüşme dökümünden doğrudan alınan ifade örneği şöyledir;

“...her çocuğun bilişsel, dşşsel, sözel zekâ gelişimi farklılık göstermektedir ve bu sebeple çocukların ilgi alanları, yetenekleri farklılık gösterecektir. Yaşanan olaylar dikkate alındığında olayı gerçekleştiren çocukların bilgi, beceri ve yeteneğine göre sosyal aktivite belirlenerek o doğrultuda eğitim, seminer, kurs vb. aktiviteler planlanması suça sürüklenmede etkili olan yöntemlerden biri olabilir. Müziğe ilgisi olan çocuğun ailesi tarafından herhangi bir enstrüman kursuna yönlendirilmesi veya spora ilgisi olan bir çocuğun sportif faaliyetlere yönlendirilmesi gibi...”

Çocuk polislerinin çocuk suçluluğunun önlenmesi konusunda yapılacak olan okul-dışı faaliyetlerin rolü ile ilgili görüşleri; kurumsal aktiviteler ve bireysel aktiviteler olmak üzere iki farklı kategoride düzenlenmiştir (Tablo 4). Yukarıdaki kod haritasına göre, çocukların suça sürüklenmesinin önlenmesi konusunda yapılacak okul-dışı faaliyetler hakkında “sanatsal ve sportif faaliyetler” ve ‘bilgi-beceri alan faaliyetleri’ şeklinde ifadelerin yer aldığı görülmektedir (Şekil 3).

Şekil 3. Çocukların suça sürüklenmesinin önlenmesi konusunda yapılacak okul-dışı faaliyetler ile ilgili kod haritası

Araştırma bulgularını ve doğrudan alıntılarla ilgili verileri gösteren kategorik tablo ve kod haritası düzenlenmiştir.

Tablo 5. Okul-Dışı Aktivitelerle İlgili Değerlendirmeler

Kategori	Alt Kategori	f	Katılımcılar
Tavsiyeler	Proje çalışmalarına ağırlık verilmesi	6	E1, E2, E3, E4, K1, K3
	Çocukların yönlendirilmesi	4	E2, E4, E5, K1
	Kurumların ortak çalışması	3	E3, E6, K3
	Çocuklarda farkındalık oluşturmada	5	E2, E3, E5, E6, K2
Katkılar	Aileler ve çocuklar teşvik edilmekte	4	E2, E3, E4, E5
	Beceri ve kazanım sağlamakta	2	E1, K2

Tablo 5'te verilen bulgulardan da anlaşılabileceği gibi katılımcılar çocukların suça sürüklenmesinin önlenmesinde etkili olan okul dışı faaliyetlerle ilgili değerlendirmeleri; proje çalışmalarına ağırlık verilmesi, çocukların yönlendirilmesi ve kurumların ortak çalışması şeklindedir.

Konuyla ilgili olarak E1, okul-dışı aktivitelerle ilgili yapmış olduğu tavsiyelerden proje çalışmalarına ağırlık verilmesi etkili olduğunu ifade etmiştir. Buna göre katılımcı E1'in görüşme dökümünden doğrudan alınan ifade örneği şöyledir;

"...spor kulüpleri gerek fiziksel gerekse zihinsel olarak çocukları geliştirmektedir. Bu sebeple en iyi aktivite olarak değerlendirilmektedir. Bu yüzden sosyal sorumluluk projelerine ağırlık verilmesi gerekir..."

Katılımcı K1, okul-dışı aktivitelerle ilgili yapmış olduğu tavsiyelerden çocukların yönlendirilmesinin önemli bir değer taşıdığını belirtmiştir. Buna göre katılımcı K1'in görüşme dökümünden doğrudan alınan ifade örneği şöyledir;

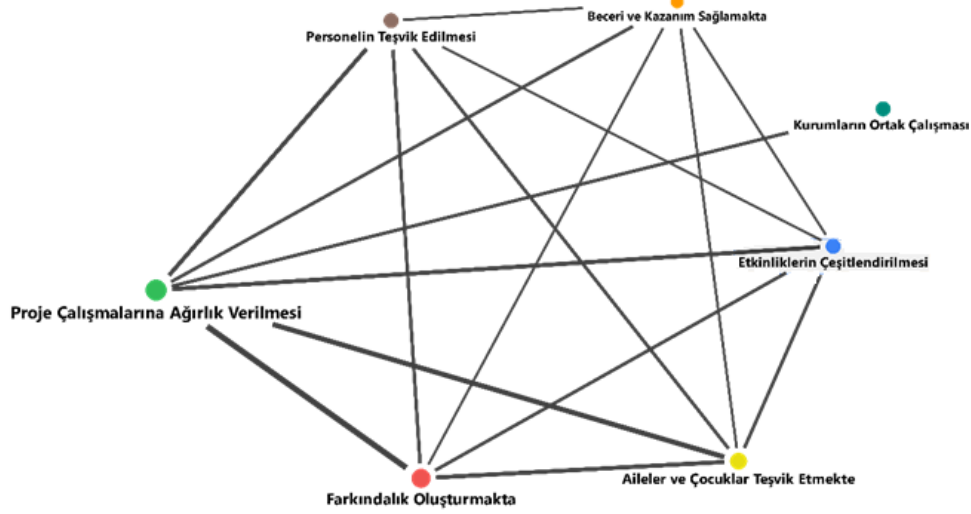
"...grup aktivitesi olan alanlara teşvik edilmeli böylelikle çocukların benlik yapılarının geliştirilmesi sağlanmalı ve gruba dahil olmaları sağlanmalı böylelikle çocukların kendini gerçekleştirmeleri ve bu sayede çocukların kötü ortamlara girme sıklığı azalacaktır. Gençlik kulüpleri ve spor aktivitelerine öncelik verilmelidir. Bu durumda sosyal sorumluluk projelerini uygulamak gerekir..."

Konuyla ilgili olarak E6, okul-dışı aktivitelerin sunduğu katkılara değinerek çocuklarda farkındalık oluşturduğunu ifade etmiştir. Buna göre katılımcı E6'nın görüşme dökümünden doğrudan alınan ifade örneği şöyledir;

"...belirtilen faaliyetlerin tümü çocukların suça sürüklenmeleri konusunda çocuklarda farkındalık oluşmasını sağladığı için gerileyici etken sebeplerden olacaktır. Çocukların sosyal, fiziksel, mental becerilerinin gelişmesine, farkındalıklarının oluşmasına ve suçtan daha iyi şekilde korunmalarına katkıda bulunacaktır. Bunun içinde ilgili kurumların ortak çalışması da gerekir..."

Katılımcı E5, okul-dışı aktivitelerin sunduğu katkılara değinerek aileler ve çocukların teşvik edildiğini ifade etmiştir. Buna göre katılımcı E5'in görüşme dökümünden doğrudan alınan ifade örneği şöyledir;

“...bana göre çocukların suça sürüklenmelerinin önlenmesi konusunda yapılacak en önemli aktivite onların ilgili alanlarına yönelik yapılacak olan faaliyetlere yönlendirmektir. Spora ilgi duyanı gençlik kulüpleri ve spor kulüplerine yazdırmak, el ve sanat becerisi olanı ilgili kurslara yönlendirmek ve doğayı seveni de çeşitli gezi kulüplerine üye yapmak yararlı olacaktır. Bütün bunların içerisinde ise özellikle spor kulüpleri zihni açtığı ve zihinsel aktiviteye dayanacağı için özellikle faydalı olacağı düşünülmektedir...”

Şekil 4. Çocukların suça sürüklenmesinin önlenmesi konusunda yapılacak okul-dışı aktiviteler ile ilgili kod haritası

Okul-dışı aktivitelerden hangisinin etkili olduğu buna yönelik olarak çocuk polislerinin görüş ve önerileri de tavsiyeler ve katkılar şeklinde iki farklı kategoride düzenlenmiştir (Tablo 5). Yukarıdaki kod haritasına göre, çocukların suça sürüklenmesinin önlenmesi konusunda yapılacak okul-dışı faaliyetler hakkında “proje çalışmalarına ağırlık verilmesi” ve ‘çocuklarda farkındalık oluşturma’ şeklinde ifadelerin olduğu görülmektedir (Şekil 4).

Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada çocuk suçluluğunun önlenmesine yönelik gerçekleştirilebilecek okul-dışı faaliyetler hakkında çocuk polislerinin görüşleri incelenmeye çalışılmıştır. Araştırmada öncelikle çocukların suça sürüklenmelerinde etkili olan okul-dışı faktörlerin neler olduğu anlaşılmaya çalışılmıştır. Buna göre çocukların suça sürüklenmelerinde etkili olan okul-dışı faktörlerin sosyal çevre, aile ve sosyal medya olmak üzere üç farklı kategoride yer aldığına dair görüşler ortaya çıkmıştır. Araştırmaya katılım sağlayan çocuk polisleri çocukların suça sürüklenmesinde etkili olan okul dışı faktörlerin; akran zorbalığı, suç potansiyelli bireylerle kurulan yakınlık, ailede veya sosyal çevredeki kişilerden olumsuz rol model alma ve sosyal medyanın kontrolsüz kullanımının etkili olduğunu ifade etmişlerdir.

Araştırma kapsamında elde edilen bulgular konu ile ilgili önceki çalışmalarla karşılaştırılmıştır. Görge ve diğerleri (2013) araştırmasında Sloven polisinin çocuk suçluluğunun en önemli kaynağının uyuşturucu kullanımı, akran zorbalığı ve sosyo-ekonomik eşitsizlik olduğunu düşündüğünü ifade ederek suçun önlenmesinde sosyo-politik önlemlerin alınmasının vazgeçilmez olduğunu ifade etmiştir. Araştırma verilerine bakıldığında Türk polisinin de Sloven polisi ile akran zorbalığının suça sürüklenmede önemli bir faktör olduğu konusunda benzer düşüncede olduğunu belirtmek mümkün görünmektedir. Buna göre çocukların suça sürüklenmesinde sosyal çevrenin etkisinin olduğunu vurgulayan Cunha ve Gonçalves (2017) ve Coşar (2005) çocukların özellikle kentleşme problemi olan ve suç potansiyeli yüksek çevrelerde büyümesinin suça sürüklenmesinde etkili olduğunu ifade etmiştir. Ailenin çocuklar üzerindeki etkisi üzerinde araştırmalarda bulunan Wiese ve Freund (2011) çocukların suça sürüklenmelerinde aile içerisinde olumsuz yönde rol model aldığı suç işleme tecrübesi olan bireylerin varlığının etkili olduğunu ifade etmiştir. Buna benzer bir şekilde Çubukçu ve Dönmez (2012) araştırmasında öğretmenlere göre çocuk şiddetinin ve suçluluğunun oluşmasında ailenin önemli bir role sahip olduğunu vurgulamıştır. İnternet bağımlılığının çocuk davranışları üzerindeki etkisi hakkında araştırmalar yapan Koca ve Tunca (2020) yoğun bir şekilde sosyal medya kullanımı yapan çocukların uygun olmayan içeriklere erişim sağlamalarının söz konusu olduğunu ve bu durumda suça

bulaşma risklerinin arttığını ifade etmiştir. Çocukların olumsuz davranış göstermelerine neden olan sınıf içi etkiler üzerine araştırma yapan Balay ve Sağlam (2008) öğretmen görüşlerine göre çocukların cep telefonu ile sürekli meşgul olmaları olumsuz davranış sergilemelerine yol açtığı sonucuna varıldığını ifade etmiştir.

Çocuk suçluluğunun önlenmesi konusunda atılması gereken adımların önemli olduğunu suç oluşma durumunun artık kontrol durumu dışında ortaya çıktığı görülmektedir. Bu konuda katılımcılar çocuk suçluluğunun adli olarak ilk müdahale birimi olan Emniyet Genel Müdürlüğü'nün mevcut durumu hakkında değerlendirmelerde bulunmuştur. Buna göre katılımcılar Emniyet Genel Müdürlüğü'nün çocuk suçluluğunun önlenmesi konusunda yapması gereken hususların başında kurumlar arası iletişimin artırılması, proje ve uygulama çalışmalarının geliştirilmesi ve okullarda seminerlerin düzenlenmesi geldiğini belirtmişlerdir. Buna karşın katılımcılar Emniyet Genel Müdürlüğü'nün çocuk suçluluğunun önlenmesi konusundaki yaşadıkları sorunların ise uygulamaların yetersiz ve etkisiz kalması ve hiyerarşi düzenin varlığı olduğunu ifade etmişlerdir. Emniyet Genel Müdürlüğü'nün çocuk suçluluğu ile ilgili alması gerek önlemler hakkında çocuk polislerinin görüşleri üzerinde araştırma yapan Öngören ve Katılmış (2021) Emniyet Genel Müdürlüğü'nün çocuk suçluluğunun önlenmesi konusunda diğer kurumlarla Çocuk Şube Müdürlükleri ve Çocuk Büro Amirlikleri üzerinden iletişim sağladığı fakat söz konusu diyalogların sorun çözme noktasında yetersiz kaldığını ve çeşitli proje ve çalışmaların faaliyete geçmesi gerektiğini ifade etmiştir. Çocuk suçluluğun önlenmesi konusunda Berber (2015) sadece Emniyet Genel Müdürlüğü'nün tek başına çalışmalarda bulunmasının yetersiz kalacağını bu konuda ilgili olan kurumların ortak bir masada bir araya gelerek cezai temelli olmayan, sosyal yönü ağır olan sosyal sorumluluk projelerine ağırlık vermesi gerektiğini belirtmiştir.

Çocukların suça sürüklenmesinin önlenmesinde okul-dışı faktörlerin etkili olabileceği düşüncesi hâkim olmaktadır. Araştırma sonucuna göre de katılımcılar sanatsal ve sportif faaliyetler ve bilgi-beceri alan faaliyetleri çocukların suça sürüklenmesinin önlenmesinde etkili olan okul-dışı faaliyetlerden olduğunu ifade etmişlerdir. Yaman ve Arslan (2009) araştırmasında rekreatif sporların çocuk ve gençlik suçlarının önlenmesinde önemli bir yere sahip olduğunu vurgulayarak sportif faaliyetlerin çocukların duygusal ve bilişsel gelişimlerine katkı sağladığını ifade etmiştir. Uluğ (2015) da araştırmasında okul müdürlerinin okuldaki çocuk suçluluğu hakkındaki görüşlerine değinerek çocuklara bilgi ve becerilerini sunabilecek alanlar tasarlayıp ve faaliyetler düzenlemek onların suça bulaşma riskini azalttığını ifade etmektedir. Buna göre bilgi ve beceri faaliyetleri, çocukların sosyalleşmeleri, olumlu beceriler kazanmaları ve sağlıklı bir çevrede gelişmeleri konusunda faydalı olmaktadır.

Yazarın Beyanı

Bu çalışma 18-19 Ekim 2024 tarihinde Polis Akademisinde düzenlenen 2. Uluslararası Suç Araştırmaları Sempozyumunda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Araştırmacıların katkı oranı beyanı: Makalenin tamamı yazar tarafından kaleme alınmıştır.

Etik Kurul Kararı: Bu araştırma için Dicle Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulunun 06/08/2024 tarihli ve 753922 numaralı kararı ile etik kurul onayı alınmıştır.

Çatışma beyanı: Bu çalışma kapsamında herhangi bir kişi, kurum ya da kuruluşla çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Destek ve teşekkür: Araştırmanın yürütülmesinde herhangi bir kurumdan destek alınmamıştır.

Kaynaklar

- Acar, G., Demir, A., Görmez, D., & Keser, İ. (2015). Aile ve çocuk suçluluğu ilişkisi. *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal*, 2(1), 651-656.
- Akduman, G., Akduman, B., & Cantürk, G. (2007). Ergen suçluluğunda bazı kişisel ve ailesel özelliklerin incelenmesi Orijinal Araştırma. *Türk Pediatri Arşivi*, 42(4), 156-161.
- Ayaz, M., Ayaz, A. B., & Soylu, N. (2012). Çocuk ve ergen adli olgularda ruhsal değerlendirme. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 15(1), 33-40.
- Bal, H. (2004). *Çocuk Suçluluğu* (1.Baskı). Fakülte Kitabevi.

- Balay, R., & Sağlam, M. (2008). Sınıf içi olumsuz davranışlara ilişkin öğretmen görüşleri. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 1-24.
- Baş, T., & Akturan, U. (2008). *Nitel araştırma yöntemleri NVivo 7.0 ile nitel veri analizi*. Seçkin Yayıncılık.
- Berber, N. (2015). *Türkiye’de çocuk suçluluğu ile mücadele politikası analizi: İstanbul örneği* [Yayımlanmamış doktora tezi]. İstanbul Üniversitesi.
- Bogdan, R., & Biklen, S. K. (1997). *Qualitative research for education* (Vol. 368). Allyn & Bacon.
- Calabrese, R., & Adams, J. (1990). Alienation: A cause of juvenile delinquency. *Adolescence*, 25(98), 435-440.
- Chung, H., & Elias, M. (1996). Patterns of adolescent involvement in problem behaviors: Relationship to selfefficacy, social competence, and life events. *American Journal of Community Psychology*, 24, 771-784. <https://doi.org/10.1007/BF02511034>.
- Coşar, Y. (2005). Kentleşen Türkiye’de çocuk suçluluğu. *TBB Dergisi*, 56, 281-327.
- Creswell, J. W. (2011). *Controversies in mixed methods research*. The SAGE.
- Creswell, J. W., & Poth, C. N. (2016). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches*. Sage publications.
- Cunha, O. S., & Gonçalves, R. A. (2017). Attitudes of police officers toward offenders: implications for future training. *Policing: An International Journal of Police Strategies & Management*, 40(2), 265-277. <https://doi.org/10.1108/PIJPSM-02-2016-0013>.
- Çabuk, G. (2022). Çocuk suçluluğu bağlamında çocuğu suça iten nedenler. *Sosyal Politika ve Sosyal Hizmet Çalışmaları Dergisi*, 3(1), 129-143.
- Çopur, E. Ö., Ulutaşdemir, N., & Balsak, H. (2015). *Çocuk ve suç*. Uluslararası Katılımlı III. Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Kongresi “Erken Müdahale”. Ankara.
- Çubukçu, Z., & Dönmez, A. (2012). İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin okuldaki şiddet üzerine görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(40), 89-108.
- Demirkapı, E. Ş. (2014). *Çocukluk çağı travmalarının duygu düzenleme ve kimlik gelişimine etkisi ve bunların psikopatolojiler ile ilişkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Adnan Menderes Üniversitesi.
- Ergenç, S., & Aydın, H. (2009). Yerel yönetimlerin çocuk suçluluğunu önlemedeki rolü. *Denetim*, (3), 73-79.
- Erkan, R., & Erdoğan, Y. (2006). Göç ve çocuk suçluluğu. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 9(9), 79-90. <https://doi.org/10.21560/spcd.18149>
- Farrington, D. (1994). Early developmental prevention of juvenile delinquency. *RSA Journal*, 142(5454), 22-34.
- Forneris, T., Camiré, M., & Williamson, R. (2015). Extracurricular activity participation and the acquisition of developmental assets: Differences between involved and noninvolved Canadian high school students. *Applied Developmental Science*, 19(1), 47-55. <https://doi.org/10.1080/10888691.2014.980580>
- Gliner, J. A., Morgan, G. A., & Leech, N. L. (2015). *Uygulamada araştırma yöntemleri: Desen ve analizi bütünleştiren yaklaşım* (2. baskı) (S. Turan, Çev. Edt.). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Gottfredson, D. C., McNeil, J., & Gottfredson, G. D. (1991). Social area influences on delinquency: A multilevel analysis. *Journal of Research in Crime and delinquency*, 28(2), 197-226. <https://doi.org/10.1177/0022427891028002005>
- Görge, T., Evenepoel, A., Kraus, B., & Taefi, A. (2013). Prevention of juvenile crime and deviance: Adolescents' and experts' views in an international perspective. *Journal of Criminal Justice and Security*, 15, 531-550.
- İpek, A. (2010). *Suçla süriklenen çocukların okul dönemlerinin incelenmesi ve bu evde barındırdıkları risk bilgilerinin belirlenmesi: Ankara, İstanbul ve İzmir Jandarma Çocuk Merkezleri örneği* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kara Harp Okulu Komutanlığı.
- Johnson, B., & Christensen, L. (2004). *Educational research: Quantitative, qualitative, and mixed approaches* (2nd ed.). Allyn and Bacon.
- Keskin, E. N., & Yıldırım, C. (2023). Çocukların korunması için bütünsel yönetim ihtiyacı ve mülki idarenin rolü. *Türk İdare Dergisi*, (Cumhuriyetin 100. Yıl Sayısı), 178-203.
- Koca, E. B., & Tunca, M. Z. (2020). İnternet ve sosyal medya bağımlılığının öğrenciler üzerindeki etkilerine dair bir araştırma. *Alanya Akademik Bakış*, 4(1), 77-103. <https://doi.org/10.29023/alanyaakademik.597820>
- Kovács, I. (2015). The enforcement of crime prevention duties of the Police, in relation of youth-especially juvenile prostitution-and the practical experiment in Hungary. *Military Science Review/Hadtudományi Szemle*, 8(1), 231-233.
- Kraus, J., & Hasleton, S. L. (1982). Juvenile offenders' diversion potential as a function of police perceptions. *American Journal of Community Psychology*, 10(2), 171-182. <https://doi.org/10.1007/bf00896422>.
- Mayring, P. (2015). Qualitative Content Analysis: Theoretical Background and Procedures. In: Bikner-Ahsbahr, A., Knipping, C., Presmeg, N. (eds) *Approaches to Qualitative Research in Mathematics Education. Advances in Mathematics Education*. Springer, Dordrecht. https://doi.org/10.1007/978-94-017-9181-6_13
- Öngören, H., & Katılmış, A. (2021). Çocukları suça iten nedenler ve alınması gereken önlemler: İstanbul Emniyet Müdürlüğü Çocuk Şube

- Müdürlüğü görevlilerinin görüş ve değerlendirmeleri. *Çocuk ve Medeniyet Dergisi*, 6(11), 83-108. <https://doi.org/10.47646/CMD.2021.235>
- Öngören, H., Uzun, A., & Katılmış, A. (2024). Ortaokul öğrencilerinin prososyal ve antisosyal davranışlarını etkileyen sınıf-içi etmenler hakkında öğretmen görüşleri. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(1), 47-61. <https://doi.org/10.17556/erziefd.1252103>
- Öntaş, Ö. C. (2006). Çocuk hakları perspektifi bağlamında karakol ve çocuk şubesinde çalışan polislerin suça yönelen çocuklara yaklaşımları. *Polis Bilimleri Dergisi*, 8(3), 49-78.
- Özalp, A. (2024). Toplumsal değişim sürecinde çocuk suçluluğu: eğilimler ve etkiler. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 13(1), 446-466. <https://doi.org/10.15869/itobiad.1415003>
- Patton, M. Q. (1987). *How to use qualitative methods in evaluation* (No. 4). Sage.
- Sander, J. B., Patall, E. A., Amoscato, L. A., Fisher, A. L., & Funk, C. (2012). A meta-analysis of the effect of juvenile delinquency interventions on academic outcomes. *Children and Youth Services Review*, 34(9), 1695-1708. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2012.04.005>
- Sayın, Y., Usanmaz, A., & Aslangiri, F. (2016). Uluslararası göç olgusu ve yol açma etkileri: Suriye göçü örneği. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 18(31), 1-13.
- Siegel, L. J. (2010). *Criminology: Theories, patterns and typologies*. Nelson Education
- Simpson, J. (1968). The police and juvenile delinquency. *The British Journal of Criminology*, 8(2), 119-129. <http://www.jstor.org/stable/23635299>
- Uluğ, G. (2015). *Ortaokul ve liselerde görev yapan okul müdürlerinin okul güvenliğine ilişkin rolleri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hasan Kalyoncu Üniversitesi.
- Walker, H. M., & Golly, A. (1999). Developing behavioral alternatives for antisocial children at the point of school entry. *The Clearing House*, 73(2), 104-106. <https://doi.org/10.1080/00098659909600159>
- Wiese, B. S., & Freund, A. M. (2011). Parents as role models: Parental behavior affects adolescents' plans for work involvement. *International Journal of Behavioral Development*, 35(3), 218-224. <https://doi.org/10.1177/0165025411398182>
- Wolcott, D. B. (2005). *Cops and kids: Policing juvenile delinquency in urban America, 1890-1940*. Ohio State University Press.
- Yaman, E., & Ayar, N. (2009). Okul güvenliğine farklı bir yaklaşım: okul polisi uygulaması. *SAÜ Fen Edebiyat Dergisi*, (2009-II), 147-171.
- Yaman, M., & Arslan, S. (2009). Çocuk ve gençlik suçlarının önlenmesinde rekreatif sporlar. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1), 445-459.
- Yavuzer, H. (2001). *Çocuk ve suç* (10. Basım). Remzi Kitabevi.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9. Genişletilmiş Baskı). Seçkin Yayınları.
- Zigler, E., Taussig, C., & Black, K. (1992). Early childhood intervention: A promising preventative for juvenile delinquency. *American Psychologist*, 47(8), 997-1006. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.47.8.997>

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Today, the increase in juvenile delinquency has a negative impact on social life and social order. In this respect, academic circles have important responsibilities in the detection, diagnosis and solution of the problem, and local and general administrations have important responsibilities in the stage of taking protective measures. Research into juvenile delinquency generally emphasises the importance of research into the identification and elimination of risk factors and the identification and implementation of protective and preventive factors. In fact, the causes of juvenile delinquency are many and varied, and when these causes are examined, children's behavioural patterns and characteristics emerge as the dominant factors. In this context, prevention of juvenile delinquency appears to be possible through both in-school and out-of-school activities. In particular, out-of-school activities can help children to develop social skills, acquire positive habits and avoid risky behaviour. The aim of this study is to examine the views of the juvenile police on out-of-school activities that can be carried out to prevent juvenile delinquency. Indeed, the opinions of the juvenile police, which is one of the first intervention units in juvenile delinquency, on what out-of-school activities can and should be carried out for children are important.

In this context, research questions were developed. The research questions are

- What is the opinion of child police officers on the impact of extra-curricular factors on the emergence of juvenile delinquency?
- What is the opinion of child police officers on the current situation of the General Directorate of Security in the prevention of juvenile delinquency?
- What is the opinion of juvenile police officers on the role of extracurricular activities in the prevention of juvenile delinquency?

Method

This research was designed as a qualitative study. The phenomenological model, which is one of the qualitative research techniques, was used in the research as it aimed to understand how the evaluation of out-of-school activities for the prevention of juvenile delinquency was based on the opinions of juvenile police officers. The participants of this research are police officers (child police officers) working in Diyarbakır Children's Branch Directorate. The data of the study were obtained from the interviews conducted through a semi-structured interview form previously developed by the researchers. Research articles on juvenile delinquency (Calabrese & Adams, 1990; Farrington, 1994; Yavuzer, 1994; Chung & Elias, 1996; Akduman et al., 2007; Ayaz et al., 2012; Öngören & Katılmış, 2021; Çabuk, 2022) were reviewed in order to formulate the questions in this semi-structured interview form. Since the data in this study will undergo qualitative analysis processes, the phenomenon was first defined and a semi-structured interview form was created to collect the data. Then data collection procedures were carried out and this process was followed by data analysis, interpretation and reporting (Johnson & Christensen, 2004).

This research was designed as a qualitative study. The phenomenological model, which is one of the qualitative research techniques, was used in the research as it aimed to understand how the evaluation of out-of-school activities for the prevention of juvenile delinquency was based on the opinions of juvenile police officers. The participants of this research are police officers (child police officers) working in Diyarbakır Children's Branch Directorate. The data of the study were obtained from the interviews conducted through a semi-structured interview form previously developed by the researchers. Research articles on juvenile delinquency (Akduman et al., 2007; Ayaz et al., 2012; Calabrese & Adams, 1990; Çabuk, 2022; Chung & Elias, 1996; Farrington, 1994; Öngören & Katılmış, 2021; Yavuzer, 1994) were reviewed in order to formulate the questions in this semi-structured interview form. Since the data in this study will undergo qualitative analysis processes, the phenomenon was first defined and a semi-structured interview form was created to collect the data. Then data collection procedures were carried out and this process was followed by data analysis, interpretation and reporting (Johnson & Christensen, 2004).

Results

It is clear that measures to prevent juvenile delinquency are important and that the incidence of crime is no longer under control. In this context, the participants evaluated the current situation of the General Directorate of Security, which is the first judicial intervention unit for juvenile delinquency. According to the participants, the most important things that the General Directorate of Security should do to prevent juvenile delinquency are to increase communication between institutions, develop project and implementation studies and organise seminars in schools. On the other hand, the participants stated that the problems of the General Directorate of Security in the prevention of juvenile delinquency are insufficient and ineffective practices and the existence of a hierarchy. Öngören and Katılmış (2021), who conducted a study on the opinions of children's police officers regarding the measures that the General Directorate of Security should take regarding juvenile delinquency, stated that the General Directorate of Security communicates with other institutions regarding the prevention of juvenile delinquency through the Director of the Children's Branch and the Director of the Children's Bureau, but these dialogues are insufficient to solve the problem and various projects and studies should be implemented. Berber (2015) stated that it is not enough for the General Directorate of Security to carry out activities alone in the prevention of juvenile delinquency, and that the relevant institutions should come together at a common table and focus on social responsibility projects that are not based on punishment and have a strong social aspect.

Conclusion

The idea that out-of-school factors can be effective in preventing children from becoming involved in crime is dominant. According to the results of the research, the participants stated that arts and sports activities and knowledge-skills activities are among the out-of-school activities that are effective in preventing children from getting involved in crime. Yaman and Arslan (2009) emphasised that recreational sports have an important place in the prevention of crime among children and adolescents and stated that sports activities contribute to the emotional and cognitive development of children. In his study, Uluğ (2015) also referred to the views of school principals on juvenile delinquency in schools and stated that designing areas and organising activities that can provide children with knowledge and skills reduces the risk of their involvement in crime. Accordingly, knowledge and skills activities are beneficial for children to socialise, gain positive skills and develop in a healthy environment.